

בס"ד. ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשי"א

(הנחה בלתי מוגה)

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען גו'¹, ופירש רש"י לך לדעתך, אני איני מצוה אותך, אם תרצה שלח. והנה, מזה שמשה שלח מרגלים (כמ"ש² וישלח אותם משה לתור גו'), מוכח שהי' בדעתו שצריך לשלוח מרגלים. והגם שנאמר בכתוב³ ותקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים גו' ויטיב בעיני הדבר, ואמרו רז"ל⁴ משל לאדם שאומר לחבירו מכור לי כו' כיון שראה שאינו מעכבו כלום, אמר הלוקח בלבו בטוח הוא זה שלא אמצא בו מום, מיד אמר לו טול מעותיך, איני מנסהו מעתה, אף אני הודיתי לדברכם שמא תחזרו בכם כשתראו שאיני מעכב, ואתם לא חזרתם בכם, שמזה משמע שמשה הסכים לשלוח מרגלים כדי שבנ"י יראו שאינו מעכב ויחזרו בהם (וכיון שלא חזרו בהם, לא היתה לו ברירה כו'), מ"מ, כיון שתלה הקב"ה שילוח המרגלים בדעתו של משה, באמרו שלח לך לדעתך, הרי מובן, שאילו לא היתה דעתו של משה שצריך לשלוח מרגלים, לא הי' יכול לשולחם, וכיון ששלחם, עכצ"ל, שהי' בדעתו שצריך לשלוח מרגלים. וענין זה הוא פלא גדול ביותר, למה הי' בדעת משה לשלוח מרגלים. דהנה, איתא בגמרא במסכת ברכות⁵ עה"פ⁶ עד יעבור עמך הוי' עד יעבור עם זו קנית, עד יעבור עמך הוי', זו ביאה ראשונה (שבאו בימי יהושע), עד יעבור עם זו קנית, זו ביאה שני' (כשעלו מגלות בבל בימי עזרא), מכאן אמרו חכמים ראויים היו ישראל ליעשות להם נס בימי עזרא כדרך שנעשה להם בימי יהושע כו', ופירש רש"י ליעשות להם נס לבוא ביד רמה, והיינו, שביאת יהושע היתה מתוך נס גדול וביד רמה. ומזה מובן במכ"ש אילו היתה הכניסה לארץ ע"י משה [שהרי מעשה המרגלים הי' בשנה השנית לצאתם ממצרים, היינו לפני החטא דמי מריבה, שאז היו נכנסים לארץ ע"י משה], שהיתה בודאי בנס גדול וביד רמה, שהרי הכניסה לארץ ע"י יהושע היתה ע"י

4) ספרי ופרש"י עה"פ.

5) ד, ב.

6) בשלח טו, טז (ובפרש"י).

1) פרשתנו יג, ב.

2) שם, ג.

3) דברים א, כב-כג.

מלאך, כמארז"ל עה"פ⁸ עתה באתי, אבל לא בימי משה רבך, כיון שמשה לא הסכים על מלאך, אלא אמר⁹ אם אין פניך הולכים אל תעלנו מזה, וא"כ, ומה הכניסה דיהושע שהיתה ע"י מלאך היתה בנס גדול וביד רמה, כ"ש שהכניסה ע"י משה (שלא ע"י מלאך) היתה בנס גדול וביד רמה. ועפ"ז אינו מובן למה הי' בדעתו של משה לשלוח מרגלים, הרי כאשר הכניסה לארץ היא ע"י נס גדול, אין נפק"מ החזק הוא הרפה גו' הבמחנים אם במבצרים¹⁰ וכיו"ב.

ב) ויובן בהקדים תחילה ביאור כללות ענין הכניסה לארץ, שעפ"ז יובן גם הצורך דשילוח המרגלים. דהנה, החידוש שע"י הכניסה הוא שאז התחיל עיקר ענין קיום מצוות מעשיות¹¹. דאף שגם בהיותם במדבר היתה הנהגתם ע"פ תורה, מ"מ, קיום המצוות אז הי' רק לפי שעה, ורק מקצת מן המקצת בלבד, ועיקר ענין קיום מצוות מעשיות נתחדש כשנכנסו לארץ. וכמו ל"ט מלאכות דשבת, דתנא סידורא דפת נקט¹², החורש הזורע הקוצר וכו', שכל זה לא הי' שייך בהיותם במדבר, שהרי אכלו לחם מן השמים¹³, וענין זה נתחדש בבואם לארץ דוקא, שאז נתחדש עיקר הענין דקיום מצוות מעשיות.

ולהביין מעלת קיום מצוות מעשיות שנתחדש בכניסה לארץ, יש להקדים המבואר בלקו"ת¹⁴ שעבודת הצדיקים נחלקת לב' סוגים, לויתן ושור הבר. צדיקים שהם בבחינת לויתן, שהוא לשון התחברות, כמו הפעם ילוה אישי אלי¹⁵, הנה עיקר עבודתם (בקיום המצוות) הוא ליחד יחודים עליונים, שהיא עבודה רוחנית. וזהו גם מה שלויתן כפשוטו הוא דג, נוני ימא, שזהו"ע הנשמות דעלמא דאתכסיא¹⁶, בדוגמת הנבראים שבים שאינם נפרדים משרשם ומקורם, ולכן עבודתם למטה היא עבודה רוחנית לייחד יחודים עליונים. ואיתא בלקו"ת שם דוגמא לזה מרשב"י כשהי' במערה י"ג שנה¹⁷, שבודאי לא הי' יכול לקיים במעשה כמה מצוות מעשיות. ואף שמצד הדין הי' פטור ממצוות אלו, כי הי' אנוס בסכנת

7) תנחומא משפטים יח. שמו"ר פל"ב, ג.
פרש"י יהושע עה"פ.
8) יהושע ה, יד.
9) תשא לג, טו.
10) פרשתנו יג, יח"ט.
11) ראה לקו"ת פרשתנו לו, ג. לז, א. מא,
ב. ועוד.

12) שבת עד, ב.
13) בשלח טז, ד.
14) שמיני יח, א ואילך. וראה גם מאמרי אדה"ז על מארז"ל ע' קמד ואילך.
15) ויצא כט, לד.
16) זח"ג קפו, ב.
17) ראה שבת לג, ב.

נפשות, ואונס רחמנא פטריי¹⁸, מ"מ אי אפשר לומר שהי' חסר אצלו הענין שנפעל ע"י קיום המצוות. ועכצ"ל שהמשיך את ההמשכות ע"י עבודה רוחנית ביחודים עליונים כו'. וממשיך בלקו"ת: וכן האריז"ל הי' ג"כ בבחינה זו. ובהגהת אדמו"ר הצ"צ¹⁹: וכן הבעש"ט ז"ל. וענין שור הבר היינו הצדיקים שעבודתם היא בגשמיות בקיום מצוות מעשיות. ומבואר בלקו"ת שם²⁰, שאף שהצדיקים שהם בבחי' שור הבר צריכים להעלי' שנעשית ע"י הצדיקים שהם בבחי' לויתן, מ"מ, יש מעלה יתירה גם בעבודה בקיום מצוות מעשיות בגשמיות דוקא, בחי' שור הבר, וע"ד מ"ש²¹ ורב תבואות בכח שור, והיינו, שיש יתרון מעלה בנשמות שנק' בהמת הארץ שכחם רב וגדול יותר, וכמ"ש בחיות המרכבה²² והחיות נושאות את הכסא, הרי שכחם עצום להיות נושאות את הכסא כו', ועי"ז²³ הם גם מנושאות כו'²². וע"ד המבואר²⁴ בפירוש הכתוב²⁵ כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי הוי' יחי' האדם, דקאי על מוצא פי הוי' שבלחם²⁶, היינו החיות האלקי שבלחם, דלכאורה אינו מובן, מדוע צריך האדם למוצא פי הוי' שבלחם, הרי ישנו מוצא פי הוי' שבאדם עצמו, ומבואר בזה, שמוצא פי הוי' (החיות האלקי) שבלחם שרשו נעלה יותר מהחיות האלקי שבאדם, דכיון שנפל למטה יותר, הרי מזה מובן ששרשו למעלה יותר, דכל הגבוה יותר יורד למטה יותר²⁷, ולכן דוקא המוצא פי הוי' שבלחם פועל קישור הנשמה בגוף. ומכל זה מובן מעלת העבודה דקיום מצוות מעשיות בדברים גשמיים דוקא, ולכן גם הצדיקים שבבחי' לויתן צריכים לקיים המצוות בדברים גשמיים דוקא [ורק כאשר יש הוראה מיוחדת מלמעלה, כמו ברשב"י שהי' אנוס ולא הי' יכול לקיים את המצוות בגשמיות, הי' הוראה מלמעלה שעבודתו היא עבודה רוחנית דיחודים עליונים], שזהו מצד מעלת העבודה דבחי' שור הבר דוקא.

ועפ"ז יובן גם מעלת העבודה בכניסת בני' לארץ לגבי עבודתם בהיותם במדבר. דהנה בהיותם במדבר הי' אצלם לחם מן השמים, ומים

כתר (בכמה נוסחאות) ד"ה והחיות. וראה שמור"ר פכ"ג, טו. בחיי תרומה כה, יו"ד בשם פדר"א. נת' בתו"א יתרו עא, סע"א ואילך. עב, ד ואילך.
 (23) ראה תו"א שם.
 (24) לקו"ת פרשתנו לו, ג. ובכ"מ.
 (25) עקב ח, ג.
 (26) לקוטי תורה להאריז"ל עקב שם.
 (27) ראה לקו"ת פ' ראה יט, ג.

(18) ב"ק כח, ב. וראה גם ד"ה ונקדשתי דש"פ אמור תשמ"ז (התועודיות תשמ"ז ח"ג ע' 264).
 (19) הובא בהגהות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ג"ע בהוספות ללקו"ת שם (יח, ב). וכ"ה במאמרי אדה"ז על מארז"ל שם.
 (20) יח, סע"ג ואילך.
 (21) משלי יד, ד.
 (22) לשון הפיוט במוסף דר"ה אחר קדושת

מבארה של מרים (שהיתה מתגלגלת ובאת עמהם)²⁸, וגם הלבושים, שהם דבר נפרד, היו ענני הכבוד מנקים ומגהצים אותם, ולא עוד אלא שהיו הלבושים גדלים עמהם²⁹, היינו, שגידול בנשמה שהביא לגידול בגוף, גרם בדרך ממילא לגידול גם בלבושים, דאף שמצד עצמם הם דבר הנפרד, מ"מ, היו גדלים עמהם. וכיון שבהיותם במדבר לא הוצרכו לעסוק בדברים גשמיים, לכן היתה עבודתם רק בבחינת מחשבה³⁰ או דיבור³¹, כמרומז גם בענין המדבר, שהוא גם מלשון דיבור, כמ"ש³² ומדברך נאווה, שהיא מצות תלמוד תורה שעיקרה בפה, כמאמר רז"ל³³ על הפסוק³⁴ חיים הם למוצאייהם, למוצאייהם בפה. אבל בכניסתם לארץ נתחדש הענין דקיום מצוות מעשיות בגשמיות דוקא, שזהו ענין נעלה יותר.

ג) **אמנם** כדי שתוכל להיות העבודה דקיום המצוות בגשמיות דוקא, שע"ז מגיעים למעלה יותר כנ"ל, הנה על זה הוצרך להיות נתינת כח מלמעלה דוקא. והיינו, שנוסף על הנתינת כח שעלי" אמרו רז"ל³⁵ אלמלא הקב"ה עוזרו כו', שזוהי הנתינת כח לאחרי שכבר ישנו ענין העבודה, שאז צריך סיוע מלמעלה להתגבר על ההעלמות וההסתרים כו', הנה עוד זאת, גם בהתחלת העבודה, בכדי שיוכל להיות כללות ענין העבודה בגשמיות, יש צורך בנתינת כח מלמעלה, ולאחרי זה הנה באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, ועי"ז מגיעים למעלה ביותר כו'.

ובהקדים שג' ענינים אלו בכללות העבודה, הנתינת כח מלמעלה על העבודה דקיום המצוות בגשמיות, העבודה עצמה, והמשכת האתעדל"ע שע"י האתעדל"ת, מצינו גם בענין התורה, דכיון שקוב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא³⁶, הרי מובן שכל הענינים ישנם תחילה בתורה. והענין בזה, כידוע שיש בתורה ג' מדרגות, ירושה ויגיעה ומתנה³⁷. דהנה, כתיב³⁸ תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב, והיינו

28) במדבר"ר פ"א, ב.

29) פרש"י עקב שם, ד.

30) לקו"ת פרשתנו לה, ב. וראה לקו"ש

ח"ד ע' 1047. "רשימות" חוברת ז ע' 40.

חוברת יו"ד ע' 24.

31) לקו"ת שם לה, ג. לז, א"ב. וראה

לקו"ש ו"רשימות" שם.

32) ש"ה ש"ד, ג. לקו"ת שבעה הקודמת.

33) עירובין נד, רע"א. וראה ה"ל' ת"ת

לאדה"ז פ"ב סי"ב.

34) משלי ד, כב.

35) סוכה נב, ב.

36) זח"ב קסא, ריש ע"ב. וראה גם זוהר

ח"א קלד, סע"א. ח"ג קעח, א.

37) בכל הבא לקמן — ראה סה"מ תר"ל

ע' פז ואילך. המשך וככה תרל"ז פס"ו. סה"מ

תרפ"ד ע' רי ואילך. ע' רכב ואילך. וראה

לקו"ש ח"ג ע' 115 ואילך.

38) ברכה לג, ד.

שהתורה היא בבחי' ירושה. ומצינו גם שלימוד התורה הוא ע"י יגיעת האדם דוקא, כמארוז"ל³⁹ התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך, כי אם באופן של יגיעה דוקא. וכן מצינו שהתורה היא בבחי' מתנה, כהלשון הרגיל מתן תורה, וכן אמרו רז"ל⁴⁰ שמשה הי' לומד תורה ומשכחה עד שניתנה לו במתנה. והענין בזה, שיש ענין בתורה שהיא באופן של ירושה לכאו"א מישראל שהוא בן אברהם יצחק ויעקב. וזהו גם שישראל ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה⁴¹, שלכאו"א מישראל יש אות בתורה שעל ידה מקבל את חיותו⁴². ונוסף לזה צריך להיות לימוד התורה באופן של יגיעה דוקא, והיינו, שענינים אלה שאפשר לעמוד עליהם ביגיעה, אי אפשר לבוא אליהם אלא ע"י יגיעה דוקא. ולמעלה מזה הו"ע המתנה שבתורה, שזהו מה שנותנים מלמעלה דוקא, כיון שאי אפשר לבוא לזה ע"י עבודה. וכמשנת"ל⁴³ בענין ואהי' אצלו אמון גו' ושעשועי את בני אדם⁴⁴, שבתורה למטה נמשך בחי' שעשועים העצמיים, שעשועי המלך בעצמותו, שזהו שעשועי דייקא, דקאי על ואהי' אצלו אמון, כפי שהתורה היא בעצמותו ית', הנה ענין זה הוא בבחינת מתנה דוקא. אמנם, כדי לבוא לבחי' המתנה שבתורה צ"ל תחילה הקדמת ענין היגיעה, וע"ד מארוז"ל⁴⁵ אי לאו דעביד לי' נייחא לנפשי' לא הוה יהיב לי' מתנתא, והיינו, שע"י הקדמת היגיעה במדריגות שיכולים להגיע אליהם ע"י יגיעה, אזי נותנים אח"כ בחי' מתנה שבתורה. ובזה יובן גם מה שאמרו רז"ל⁴⁶ כל היושב ושונה בתורה הקב"ה יושב ושונה כנגדו, וכן אמרו⁴⁷ י"ב שעות הוי היום וג' שעות ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה, דלכאורה, מהו ענין עסק התורה דהקב"ה בג' שעות ראשונות דוקא, הרי תמיד הקב"ה יושב ושונה כנגד האדם היושב ושונה. אך הענין הוא, שענין הקב"ה יושב ושונה כנגדו קאי על מדריגת התורה שבאה ע"י היגיעה, אבל ענין הלימוד בג' שעות ראשונות קאי על בחינת המתנה שבתורה, וזהו"ע ג' שעות ראשונות, דקאי על ג"ר דעתיק, שענין זה נמשך בבחי' מתנה מלמעלה דוקא.

39) אבות פ"ב מ"ב. וראה פרש"י ומדרש ואל"ך).
 40) נדרים לח, א. שמור פמ"א, ו.
 41) מגלה עמוקות אופן קפו.
 42) לקו"ת במדבר טז, ב. סה"מ תרפ"ט
 ע' 69. וש"נ.
 43) ד"ה אלפיים שנה פ"ג (לעיל ע' 136
 44) משלי ח, ל.
 45) הובא בכ"מ (ראה מקומות שצויינו בהערה 37). וראה גיטין נ, ב. ב"מ טז, א.
 46) תדבאר רפי"ח. ילקוט שמעוני איכה רמז תתרלד.
 47) ע"ז ג, ב.

וכשם שיש בתורה ג' ענינים אלו, כמו"כ נמשך בדרך ממילא גם בקיום המצוות. דהנה, נוסח ברכת המצוות הוא ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם, ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר⁴⁸ בשם כ"ק אדמו"ר הזקן, שאלקים הוא לשון כח⁴⁹, והוי' אלקינו היינו שהוי' הוא כוחנו וחיותנו⁵⁰, וענין זה הוא הנתינת כח על קיום המצוות⁵¹, שענינם הוא אשר קדשנו במצוותיו, היינו, שלוקחים את הדבר הגשמי ועושים ממנו דבר שבקדושה. וזהו הנוסח דברכת המצוות שצ"ל עובר לעשייתן⁵². ואח"כ הוא גוף המצוה, שעיי"ז הנה באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא, ועד שמגיעים למעלה יותר, שזהו שאמרו רז"ל⁵³ שכר מצוה מצוה, שהענין היותר נעלה שבמצוה הוא המצוה עצמה, שנעשה צוותא וחבור⁵⁴ עם מצוה המצוות, בחינת בעל הרצון.

ועפ"ז יובן גם בענין הכניסה לארץ, שכדי שיוכלו לבוא להעילוי שנעשה ע"י קיום המצוות בגשמיות דוקא, שבשביל זה צריך האדם העובד לירד ממדריגתו ולהתלבש בדברים הגשמיים כו', הנה על זה הוצרך להיות נתינת כח מלמעלה. וזהו ענין שילוח המרגלים, שזוהי הנתינת כח מלמעלה בשביל העבודה בגשמיות בהכניסה לארץ. ועז"נ שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען, יתורו הוא גם מלשון יתרון⁵⁵, כמ"ש⁵⁶ ויתרון ארץ בכל הוא, שזוהי הנתינת כח מלמעלה שיוכל להיות היתרון שע"י העבודה בגשמיות דוקא.

ד) ועפ"ז יובן גם מה שביקש משה אעברה נא ואראה את הארץ גו'⁵⁷, אראה דייקא, דלכאורה, עיקר בקשתו היתה אעברה נא, שיעבור ויהי' שם, ומהו שביקש ואראה דייקא. ובפרט ע"פ מארז"ל⁵⁸ מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ ישראל, וכי לאכול מפרי' הוא

48) ראה סה"מ תרח"ץ ע' נב. ספר השיחות תש"ב ע' 19.
 49) ראה טור, שו"ע ודאדה"ז או"ח סימן ה.
 50) ראה לקו"ת פרשתנו מ, ג. בלק עג, ריש ע"ג. ר"פ ראה.
 51) ראה לקו"ת ואתחנן ב, ד.
 52) ראה פסחים ז, ב.
 53) אבות פ"ד מ"ב. וראה אג"ק אדמו"ר מהררי"צ ח"י ע' שסט ואילך. "היום יום" ח
 חשון. ועוד.
 54) לקו"ת בחוקתי מה, ג. אג"ק ו"היום יום" שם. וראה ד"ה וקבל היהודים ספ"ה (תו"מ ח"ב ע' 290. תו"מ סה"מ אדר ע' נט). וש"נ.
 55) ראה אוה"ת פרשתנו ע' תמו ואילך. סד"ה שלח תער"ב, העת"ר (המשך תער"ב ח"א ס"ע לב. ח"ב ס"ע אילה ואילך).
 56) קהלת ה, ח.
 57) ר"פ ואתחנן.
 58) סוטה יד, א.

צריך, אלא שיתקיימו המצוות (שבארץ) על ידו, וא"כ, היתה צ"ל עיקר בקשתו שיכנס לארץ ויקיים המצוות, ומהו הדיוק ואראה, ענין הראי' דוקא, שעל זה התפלל תקט"ו תפלות כמנין ואתחנן⁵⁹. אך הענין הוא⁶⁰, שמשה רצה לפעול את הנתינת כח מלמעלה בשביל העבודה בגשמיות, עי"ז שיראה את הארץ, להמשיך בחי' הראי', שזוהי בחינתו של משה, וכמ"שי⁶¹ וירא ראשית לו גר', שע"ז הוא הביטול דחכמה, כמ"ש במשה ונחנו מה⁶². ולכן, כאשר לא הי' יכול להמשיך ענין הראי' עי"ז שיראה את הארץ, אזי אמר⁶³ ועתה ישראל שמע, היינו, שעתה יוכל להיות אצלם רק ענין השמיעה בלבד, שעל זה אמרו⁶⁴ אינה דומה ראי' לשמיעה, שהרי גם כאשר האדם שומע ענין מסויים לכל פרטיו, הנה דוקא לאחר שיראה אותו הדבר אזי יתענג בתענוג גדול. וטעם הדבר, לפי שבראי' יש המשכה מפנימיות הנפש יותר מבשמיעה. וכמו"כ פועל הראי' ביטול עצמי יותר מאשר שמיעה, דאף שכאשר שומע שיש מלך גדול במדינת הים אשר שרים רבים ונכבדים בטלים אליו, הרי זה גורם שיהי' בטל אל המלך ויקיים את פקודתו, מ"מ, אין זה דומה כלל למי שנכנס לחצר המלך ורואה בעצמו שרים רבים ונכבדים בטלים אליו⁶⁵, שע"ז נעשה אצלו ביטול עצמי ביותר. וזהו מה שרצה משה לפעול בישראל, שיהי' בהם ענין הראי'.

ה) **ועפ"ז** יובן גם המבואר בלקו"ת⁶⁶ ההפרש בין המרגלים ששלח משה למרגלים ששלח יהושע, שמשה שלח את המרגלים לתור את הארץ כנען כולה, משא"כ יהושע שלח את המרגלים לתור את יריחו בלבד. דהנה, יריחו הוא לשון ריח, דקאי על לבושי הנפש מחשבה דיבור ומעשה שהם בחינת ריח בלבד, והיינו, ששילוח המרגלים דיהושע הי' נתינת כח על בירור הלבושים בלבד, משא"כ המרגלים ששלח משה לתור את ארץ כנען כולה, ארץ ז' עממין, הו"ע הנתינת כח על בירור ז' המדות עצמן, שעיקרן אהבה ויראה. וכדאיתא בלקו"ת שם בהגהה⁶⁷:

64) ראה מכילתא יתרו יט, יט. מדרש לקח טוב פרשתנו יג, יח.
65) ראה תניא פמ"ב בהגהה (סא, א).
66) פרשתנו נא, ג ואילך. אוה"ת שם ע' תלט ואילך. וראה גם ד"ה וישלח יהושע תשל"ו (תו"מ סה"מ סיון ע' שפ ואילך. סה"מ תשל"ו ע' 243 ואילך).
67) נב, א. וראה גם אוה"ת שם ע' תלט. ע' תמג.

59) דב"ר פ"א, יו"ד.
60) בהבא לקמן — ראה לקו"ת ואתחנן ב, ד ואילך. ג, ד. אוה"ת ואתחנן ע' סה ואילך. ע' צג ואילך. ועוד.
61) ברכה לג, כא. מקומות שצויינו בהערה הקודמת. ועוד.
62) בשלח טז, זח.
63) ואתחנן ד, א.

"ועיין בסש"ב פרק י"ד", ששם מבואר שמדת הבינוני היא מדת כל אדם ואחרי' כל אדם ימשוך, דהנה, עבודת הבינונים היא במחשבה דיבור ומעשה⁶⁸, היינו, לא מיבעי שנוזהר במעשה ובדיבור, אלא שנוזהר אפילו במחשבה, בידעו שהרהורי עבירה קשים מעבירה⁶⁹, וזהו ענין מדת הבינוני, שלא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם⁷⁰. וענין זה הוא מדת כל אדם ואחרי' כל אדם ימשוך, היינו, שתובעים זאת מכאו"א מישראל. ועל זה היא הנתינת כח דשילוח המרגלים ע"י יהושע. אמנם, עבודת הצדיקים היא בבחינת המדות, אהבה ויראה, שכל ענין שבקדושה הוא אהוב ביותר, וענין דקליפה הוא מאוס ושנוא בתכלית, הנה עבודה זו אינה שייכת לכאו"א, אלא זהו"ע שבא מלמעלה, כמאמר⁷¹ בראת צדיקים, והו"ע של מתנה, כמ"ש⁷² עבודת מתנה אתן את כהונתכם. ועל זה היא הנתינת כח דשילוח המרגלים ע"י משה.

והענין בזה, דכיון שמשה הי' מבחי' הראי', והי' בבחי' ביטול עצמי (כנ"ל), לכן הי' בכחו לשלוח מרגלים לארץ כנען כולה, היינו, לפעול הבריור בהמדות עצמם, כיון שמצד הראי' לא שייך ענין דהיפך הקדושה. וכמו לעתיד לבוא שאז תהי' ראיית אלקות, אזי לא יהי' שייך כלל ענין של היפך הקדושה (ורק עכשיו נאמר⁷³ נתתי לפניך את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע גו' ובחרת בחיים, היינו, ששייך שתהי' הבחירה גם בההיפך ח"ו, ואעפ"כ הרי הוא בוחר בחיים). וענין זה יש דוגמתו גם בעבודת האדם עכשיו, כפי שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם ספרי מוסר⁷⁴ בענין איזהו חכם הרואה את הנולד⁷⁵, שכאשר האדם אינו יכול להתגבר על תאוותו, אזי העצה היא שיצייר לעצמו (רואה) מה יהי' לאחרי מילוי התאוה (הנולד), שאז לא ישאר מזה מאומה, דמאחר שזהו דבר גשמי שהוא כלה ונפסד הרי לא ישאר ממנו מאומה, ואז יצטער גם בעצמו על מעשה זה, הנה כאשר יצייר זאת לעצמו, אזי יוכל להתגבר על תאוותו. וכמשנת"ל בביאור בקשת משה אעברה נא ואראה דייקא, שרצה לפעול ענין הראי', שעי"ז תוכל להיות העבודה בגשמיות בכניסת בני"י לארץ.

(73) נצבים ל, טו. שם, יט.

(74) ראה גם תו"מ ח"י ע' 166 הערה 48. וש"נ.

(75) תמיד לב, א.

(68) תניא פי"ב (טז, ב ואילך).

(69) יומא כט, א. תניא שם (יז, ב).

(70) תניא שם (טז, ב).

(71) ב"ב טז, א. תניא פי"ד שם (כ, א).

(72) קרח יח, ז. תניא שם.

ו) וזהו שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען גו', ששילוח המרגלים הו"ע הנתינת כח כדי שתוכל להיות העבודה בדברים גשמיים. ונתינת כח זו היא ע"י משה, שזהו מש"נ שלח לך, לדעתך, כי, אע"פ שהמרגלים מצד עצמם כשרים היו⁷⁶, הרי עבודתם היתה רק ברוחניות, ואילו הנתינת כח לעבודה בגשמיות נמשך ע"י משה דוקא, לפי שאצל משה הי' ענין הראי' והביטול העצמי⁷⁷, כמבואר⁷⁸ גם בענין שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרב⁷⁹, שעם היותם בבחי' רגלי, הנה על ידם דוקא נמשך בחינת אנכי בקרב, שזה מורה על הביטול שלו, ומצד זה הרגיש (ער הָאֵט דערהערט) את מעלת העבודה בגשמיות בכניסה לארץ, ופעל בה נתינת כח. אמנם המרגלים לא הי' בהם בחינת ביטול זה, ולכן לא הרגישו במעלת העבודה בגשמיות, אלא אמרו ארץ אוכלת יושבי' היא⁸⁰, שע"י העבודה בגשמיות הנה לא זו בלבד שלא יעלו את הגשמי, אלא אדרבה כו'. וזהו שאמרו⁸¹ אפילו בעל הבית כביכול אינו יכול להוציא את כליו, דאמת הדבר שיש בדברים הגשמיים ניצוצים נעלים משבירת הכלים, מ"מ, טענתם היתה שמצד גודל הירידה אין בעה"ב יכול להוציא את כליו, היינו, שעם היותו בעה"ב, אינו יכול להוציא את כליו. אמנם יהושע וכלב שהי' בהם בחינת הביטול למשה אמרו סר צילם מעליהם והוי' אתנו אל תיראום⁸², שבעה"ב יכול להוציא את כליו, דבעה"ב קאי על האלקות השייך לעולמות, והוא יכול להוציא את כליו, היינו להעלות את הגשמיות. ולכן אמרו טובה הארץ מאד מאד⁸³, ב"פ מאד, מאד הא' הוא מאד שלך, ומאד הב' הוא מאד שלמעלה. וכל זה בא מצד הביטול שלהם אל משה. וזהו גם מ"ש⁸⁴ ויהס כלב את העם, ויהס הוא ענין הביטול, כיון שמצד הביטול דוקא נמשך הנתינת כח על הכניסה לארץ. וזהו שגם במרגלים דיהושע נאמר⁸⁵ וישלח יהושע גו' מרגלים חרש, דחרש הוא לשון שתיקה⁸⁶, כמו חרש שאינו שומע ואינו מדבר⁸⁷, שהו"ע הביטול בתכלית, והיינו, שגם אצל יהושע הי' ענין הביטול עצמי עכ"פ

76) פרש"י פרשתנו יג, ג.

77) חסר קצת (המור"ז).

78) ראה המשך תרס"ו ע' פז. סה"מ

תרפ"ז ע' קטו. תרפ"ט ע' 58. וראה תו"א

בראשית א, ב.

79) בהעלותך יא, כא.

80) פרשתנו יג, לב.

81) סוטה לה, א. וראה אוה"ת שלח ע' ועוד.

תנא.

82) פרשתנו יד, ט.

83) שם, ז. וראה לקו"ת פרשתנו לז, א.

לח, ריש ע"ג.

84) פרשתנו יג, ז.

85) יהושע ב, א.

86) ראה לקו"ת פרשתנו נב, ב.

87) ראה תרומות פ"א מ"ב. חגיגה ב, ב.

בעניני מחשבה דיבור ומעשה, וכל זה הוא לפי שהנתינת כח להכניסה לארץ תלוי' בהביטול עצמי דמשה, שלכן נאמר שלח לך לדעתך. וכן הוא גם בגאולה העתידה, שע"י הביטול אל משה, דאתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא⁸⁸, ובדורנו זה הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר שהוא הרועה שבדורנו, תהי' הכניסה לארץ בפשטות, ויורגש שטובה הארץ מאד מאד.

(88) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).